

(గత సంచిక తరువాయి)

కాని ఈసారి కామేశ్వర రావుగారు బాగా పట్టుబట్టారు.

ఆ రాత్రి పక్కమీద నిద్ర పట్టక అటూ ఇటూ దొర్లసాగింది. ఆలోచనలు ఆమె మనస్సును అల్లకల్లాలం చేస్తున్నాయి. తమకు ఉన్న ఆస్తి ఒక్కటే-అది పొలం. ఆపొలాన్ని అమ్మివేసి తనకు పెండ్లి చేస్తే జరిగేదేవిటి?

తండ్రికి కుటుంబం పరువు ప్రతిష్ట ముఖ్యం.

రూమ్ లో శంకర్, అతని భార్య కమల, స్నేహితుడు శేఖర్ - ముగ్గురూ కలిసి కూర్చున్నారు.

శంకర్ ముందుగా నిశ్చల్యాన్ని బ్రద్దలు చేశాడు - 'మన మనోబలం వున్నతమైనది కాదు. ఏమంటే, మనం నిర్మించుకున్న కొన్ని సిద్ధాంతాలమీదనే మనం ఆధార పడివున్నాం. కాని మన అవసరాలు వాటిని పాటించవ్. అందుచేత, అవసరమైన విషయం విమిటంటే, వాటన్నిటిని మించిపోయి - ఎవరికివారు ఆత్మాశ్రితులై, ఎవరికి తోచినట్లు వాళ్ళు వాళ్ళు అవసరాల కనుగుణంగా నడచుకోవాలి.'

'శంకర్! నీ వనుకున్నట్లు కాక, మన జీవితాలపై ఆ నియమాలబలం అధికం. ఆ నియమాలని వుల్లంఘించ కూడదు. వాటిని అతిక్రమించదలచి, మనుష్యులు అనేక కష్టాలకి లోనాతారు.' - అన్నాడు శేఖర్, శంకర్ కి జవాబుగా.

కమల కూడా వూరుకోలేకపోయింది. ఇలా అంది - 'మనం ఎల్లప్పుడూ ఆలోచిస్తుంటాం. అందుచేతనే సమస్యలు బయలుదేరుతుంటాయి. ఆలోచించటమే మానేస్తే అంతా సక్రమంగానే జరుగుతుంది.'

శంకర్ కి ట్రెయిన్ వచ్చే టైం అయింది. రిక్షాని పిలిచి, శంకర్ రిక్షా ఎక్కాడు. రోడ్డు మలుపు తిరిగే వరకూ అలాగే చూస్తూ వుండిపోయాడు శేఖర్. అగోచరంలోకి చూస్తూ, ఆలోచనలు ఎలా మానాలా అని ఆలోచిస్తుంది కమల.

పెద్ద కుమార్తె పెండ్లి చేస్తే గాని తరువాత వారి సంగతి ఆలోచించటానికి వీలుకలుగదు. ఉన్న పొలం అమ్మి తన పెళ్ళిచేస్తే మిగతా వారి గతి?

చెల్లెళ్ళిద్దరూ క్రూరంగా చూస్తూ అడిగి నట్లయింది: 'నీ స్వార్థకోసం-మా జీవితాలు

శనమైనాయి-నీ పెండ్లికి పొలం అమ్మారు-మాకింకేం మిగిలిగింది -మరి మా పెళ్ళి జరిగే దెట్లా?...నీలాంటి వారం కామా? మాకూ కోర్కెలు లేవా? మాకూ సుఖం అక్కర్లేదా? మాకు పెండ్లి అనవసరమా?' భయంగా కనులు మూసుకుంది కవిత.

తమ్ముళ్ళు జాలిగా చూస్తున్నారు - 'నీకు పెళ్ళయిందక్కా - నీవు హాయిగానేవున్నావు-మా గతో...ఎంత హీనంగా బ్రతుకుతున్నామో చూడు - రోజుకోక్క పూటన్నా తినటానికి లేదు - ఆ పొలం నీకే చెల్లింది-మేము ఇంకెన్ని రోజులు బ్రతుకుతామో...'

కవిత హృదయం ఆలోచనలతో దహించుకుపోయి ద్రవిస్తోంది.

మరణశయ్యపై తండ్రి - 'నీకు పెండ్లి చేశాను కవితా. నీ జీవితం బాగు చేశాను నేనేమైనానో చూడు. మంచందిగే ఓపిక లేదు నీ తరువాత వాళ్ళను చూసే శక్తిలేదు. ఈ రోజో రేపోనన్న తగం...'

'అమ్మా' అంటూ అరచింది మాట గొంతుక పెగలని కవిత.

'చాలమ్మా-కవితా...నీ ఒక్క దానికోసం

అయిందిచాలు...ఇంక చాలు తల్లి...మా జీవితాల్లో ఇంకేమిగల్గేదు.' తండ్రిప్రక్కవై శోకిస్తున్న తల్లి కవితను కలవరపరచింది.

ఇవన్నీ కవిత ఊహలు. సహృదయంలో చెలరేగిన మమతను వర్షించే భవిష్యత్ ఆలోచనలు. ఆమె తన కుటుంబంలోని వ్యక్తులను గూర్చి భయంకరంగా ఆలోచించు కుంది. భవిష్యత్ కళోరం అవుతుందని తెలిసి కూడా తండ్రి పొలం ఎందుకు అమ్ముతున్నాడు?

తన సుఖంకోసం—తన శ్రేయస్సుకోసం—తండ్రి త్యాగంచేస్తున్నాడు. కుటుంబ సభ్యుల ఉమ్మడి సంపదను తనకు కైంకర్యం చేస్తున్నాడు.

'భగవాన్ ఈ దాడుణాన్ని తప్పించు - నాకో మార్గాన్ని చూపు.' కవిత ప్రార్థన ఆలకించిన భగవాన్ ఆమె కోమార్గం చూపాడు.

దృఢ నిశ్చయంతో తన కార్యక్రమం ప్రారంభించింది కవిత.

* * *

నాన్నా!

మీవంటి సహృదయుల్ని, ఉత్తముల్ని, తండ్రిగా పొందిన నేను అదృష్టవంతురాల్ని. మీ కుమార్తెగా జన్మించటం నా పూర్వజన్మ సుకృతం. అయితే నా పుట్టుక మిమ్మల్ని దురదృష్టవంతుల్ని చేసింది. క్రమక్రమంగా ఆస్తి హరించుకు పోయింది. ఆస్తితో పాటు మీ ఆరోగ్యంగా క్షీణించింది.

సాగిపో!

సాగిపో జీవన రథంలో

సాగిపో ప్రగతి పథంలో!!

కాలమనె గుఱ్ఱానికి కళ్ళెం వేసి

ఈ లోకపు నోటికి వెనుగొళ్ళెం వేసి!!

ఆగమంటూ ఎవరయినా ఆక్షేపణచేసినా

అదను చూసి నిన్ను మిగుల అవహేళన

చేసినా

ఎన్నెన్నో అడ్డంకులు క్షణక్షణము కలిగినా

ఆ బాధ భరింపలేక నీ హృదయం నలిగినా

పయనించే ఆ బాట మలుపులెన్నో తిరిగినా

ముందుకు పోజాలనంచు నిరాశ నీలో

పెరిగినా

ధైర్యంతో స్థయిర్యంతో దైవాన్నే

నమ్ముకొని

వెనుదిరిగి చూడక మునుముందుకె సాగిపో!!

సాగిపో జీవన రథంలో

సాగిపో ప్రగతి పథంలో.

—వై. వి. రమణ

అయినా మీరు నన్ను గారాబంగా పెంచారు. నా కోరికలను మన్నించారు. నా ఆశయాలను గౌరవించారు. నన్ను చదివించారు-ఉద్యోగం చేయటానికి ఆశుమ తించారు-స్వేచ్ఛగా మసలటానికి అంగీకరించారు - నేనే పాపిష్టురాల్ని నాన్నా - మీ కెంత భారంగా వున్నానో పొలం అమ్మటానికి సిద్ధమైనపుడే తెలుస్తోంది.

నావలన కుటుంబ మంతా దరిద్రం కాకూడదు - నామూలంగా ఎవరి జీవితం శిథిలం కాకూడదు - ఎలాగై నా తమ్ముళ్ళను, చెల్లెళ్ళను, వృద్ధిలోనికి తీసుకురావాలని మీతోపాటు నేనూ కృషి చేశాను - నాజీవితం చాలీ చాలకుండానే వుంది - చెప్పాలంటే నవ్వుకూడ వస్తుంది-లాటరీ కూడా కట్టాను ఆ డబ్బుతో మీకు బాధలు తీరతాయని-

కులాచారాలు, హరువు ప్రతిష్టలు వీటికోసం నాజీవితం కోసం మీరు త్యాగానికి పూను కున్నారా-కాని నాన్నా, నా ఒక్కదానికోసం మీరు చేసే ఈ త్యాగం నా తర్వాత వారి జీవితాల్ని నరకం చెయ్యదా?

అందుకే నాన్నా, మీరు చేయబోయే త్యాగాన్ని నేనే చేస్తున్నాను. నాకనుల ఎదుట పెరిగిన పసివారి అశల్లి త్రుంచలేను- వారి బ్రతుకుల్ని హీనపరచలేను-నేను పెండ్లి చేసుకుని కలుకలేను-నేను పోతే నా చెల్లెళ్ళు అచ్చటా ముచ్చటా తీరుస్తారు - నాతమ్ముళ్ళు నాకు రెండింతలు తెస్తారు - అశీర్వాదించండి నాన్నా-నేనూ ఆశీర్వాదిస్తున్నాను.

ఆత్మహత్య పాపం అని వాకూ తెలుసు- అయితే ఆ పాపం ఎంతమంది జీవితాల బాగు చేస్తుంది-నన్ను ఊమించండి నాన్నా, కట్న కానుకల ప్రసక్తిలేని, ఆడదాని జీవితం దుర్భరం, కాని మంచిదినాలు వచ్చిన నాడు మీకడుపున పుడతాను.

మీకు అమ్మకు నా అంతిమనమస్కృతులు- తమ్ముళ్ళకు చెల్లాయిలకు కడసారి ఆశీస్సులు-
—మీ ప్రేమకు నోచుకోని కవిత.

కవిత మంచం ప్రక్కనే వున్న కాగితాన్ని రెండోకుమార్తె చదివితే విన్నార-జానకి రామయ్య, త్రాగిన గ్లాసు, ప్రక్కనే కాగితం విషం త్రాగి మరణించిందని నిర్ణయించారు- కవిత శవాన్ని తీసుకుపోతుంటే ఇల్లంతా గొల్లుమన్నారు-

వీధిలో కాదు ఆగింది - “కవితా దేవిగారు ఇల్లు ఇదేనాండి?” ఎవరో అడిగితే ‘అవును’ మరెవరో జవాబిచ్చారు.

‘ఆమెకు లాటరీలో లక్షా పాతిక వేలు వచ్చాయి.’ సూట్ వేసుకున్న వ్యక్తిమాటలు శోకాల్లో లీనమైనాయి-

స్వర్ణకు నోచుకోని ఒకగులాబి రాలి పోయింది.

కథాంజలి

[కథల మాస పత్రిక]

స్థాపితం 1938.

*

విడి ప్రతి ... 0-25 పై.
సంవత్సర చందా ... రూ. 4-00

(ప్రత్యేక సంచికలతో సహా)

అన్ని హిగ్గిన్ బాతమ్స్, స్వదేశమిత్రన బుక్ స్టాల్సులోనూ దొరకును.

